Üstün Yetenekli E?itime ?li?kin Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üstün Yetenekli E?itime ?li?kin Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32301

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üstün Yetenekli E?itime ?li?kin Tutum Ölçe?i (ÜYETÖ), bireylerin Üstün Yetenekli E?itim süreçlerine ve yakla??mlar?na yönelik sahip olduklar? tutum düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? veya uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. H. Said Toptop taraf?ndan 2012 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanan bu ölçek, e?itim alan?ndaki payda?lar?n (ö?retmenler, yöneticiler, veliler) üstün yetenekli ö?rencilerin e?itimi konusundaki inançlar?n? ve duygusal yönelimlerini belirlemeyi hedeflemektedir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, ayn? zamanda güçlü psikometrik özelliklere sahip oldu?unu, özellikle de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile alt? faktörlü yap?s?n?n do?ruland???n? göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Üstün Yetenekli E?itim, Tutum, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Güvenirlik, Cronbach Alfa, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

H. Said Toptop

Amaç

Ölçe?in temel amac?, üstün yetenekli bireylerin e?itimine yönelik genel ve alt boyutlar düzeyinde mevcut olan tutumlar? sistematik olarak belirlemektir. Bu tutumlar?n belirlenmesi, e?itim politikalar?n?n ve uygulamalar?n?n geli?tirilmesi, ö?retmen e?itimlerinin planlanmas? ve toplumsal fark?ndal???n art?r?lmas? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Bu ölçek, özellikle üstün yeteneklilerin e?itimi alan?nda çal??an akademisyenlere ve uygulay?c?lara, ilgili gruplar?n (ö?retmenler, okul yöneticileri) bu alana ne kadar destekleyici veya dirençli yakla?t???n? ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç sunmay? amaçlamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel ba?lamda geçerlili?ini ve güvenilirli?ini kan?tlam??t?r.

Yap?

Üstün Yetenekli E?itime ?li?kin Tutum Ölçe?i (ÜYETÖ), üstün yetenekli e?itime yönelik tutumu ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil etmektedir. Ölçek toplam 34 maddeden olu?makta ve alt? farkl? alt boyutu kapsamaktad?r. Bu alt boyutlar, tutumun farkl? veçhelerini (inançlar, duygular, davran??sal e?ilimler) temsil etmektedir.

Ölçe?in tan?mlanan alt boyutlar? ve madde say?lar? a?a??daki gibidir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Üstün Yetenekli ?htiyaç Duyma Boyutu (Ü?YDB): 8 madde
Üstün Yetenekli Ö?rencilerin Hata Kabul Oran? Boyutu (ÜYÖHKOB): 5 madde
Üstün Yetenekli Tan?mlama Boyutu (ÜYTDB): 5 madde
Üstün Yetenekliye Destek ?htiyac? Boyutu (ÜYD?B): 3 madde
Özel Yetenekli S?n?f Olu?turma Boyutu (ÖYSOB): 4 madde
S?n?f Ay?rma Boyutu (SAB): 5 madde

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, istatistiksel olarak güçlü bir yöntem olan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. DFA, Amos program? arac?l???yla gerçekle?tirilmi? ve kovaryans matrisleri temel al?nm??t?r. Analiz sonucunda elde edilen uyum istatistikleri, önerilen alt? faktörlü yap?n?n veri ile ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemek için kullan?lm??t?r.

Geçerlik de?erlendirmesinde kullan?lan temel uyum indeksleri ?unlard?r: Ki-Kare uyum testi (χ^2), ?yilik Uyum Testi (GFI), Kar??la?t?rmal? Uyum Testi (CFI), Normla?t?r?lm?? Uyum Testi (NFI) ve Yakla??k Hatalar?n Ortalama Karakökü (RMSEA). Literatürde belirtilen kabul kriterlerine göre (Kline, 1998; Kahn, 2006; Hoe, 2008; Byrne, 2011; Arbuckle, 2011), χ^2/df oran?n?n 3 veya daha dü?ük olmas?, CFI, NFI ve GFI gibi indekslerin .90'dan yüksek olmas?, ve RMSEA de?erinin .06'dan dü?ük olmas? faktör yap?s?n?n iyi uyumlu oldu?unun göstergesidir.

Elde edilen sonuçlar, GFI, AGFI ve CFI de?erlerinin .80 ile .90 aras?nda olmas?n?n iyi uyumu; .90 ve üzeri de?erlerin ise yeterli iyi uyumu yans?tt???n? göstermi?tir (Arbuckle, 2011). RMSEA de?erleri aç?s?ndan ise .05'ten dü?ük de?erler mükemmel uyuma, .05-.08 aras? de?erler kabul edilebilir uyuma i?aret etmektedir. Yap?lan DFA sonucunda ilk modelin kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad??? belirtilmi?tir.

Güvenirlik

Üstün Yetenekli E?itime ?li?kin Tutum Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri incelenerek ara?t?r?lm??t?r. Yap?lan analiz sonucunda ölçe?in genel Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? **.69** olarak bulunmu?tur.

Genel olarak psikometrik çal??malarda .70 ve üzeri de?erler kabul edilebilir güvenirlik düzeyi olarak kabul edilmekle birlikte, .69 de?eri arzu edilen düzeye oldukça yak?nd?r ve sosyal bilimler ara?t?rmalar? için makul bir güvenirlik düzeyi olarak de?erlendirilebilir. Bu sonuç, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

ÜYETÖ'nün faktör yap?s?, uyarlama çal??mas? kapsam?nda Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)

ARABPSYCHOLOGY.COM

ile test edilmi?tir. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak varsay?lan alt? faktörlü yap?s?n?n toplanan verilerle ne ölçüde örtü?tü?ünü belirlemeyi amaçlam??t?r.

Ölçek, toplamda 34 madde içermekte olup, bu maddeler alt? farkl? faktör alt?nda gruplanm??t?r. DFA, teorik modeli destekleyen uyum istatistikleri sunmu?; bu da ölçe?in Türkçe formunun yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu alt? faktör, üstün yetenekli e?itime dair tutumun çok yönlü do?as?n? yans?tmaktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Yaz?l? Anket/Ölçek

Kullan?labilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itimciler (Ö?retmenler, Yöneticiler) ve ilgili payda?lar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (E?itim alan?nda çal??an profesyoneller).

Popülasyon Detaylar?: Özgün uyarlama çal??mas?, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde yay?nlanm??t?r ve genellikle e?itim fakültesi ö?rencileri veya aktif ö?retmenler üzerinde uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, 10'lu Likert ölçe?i format?nda derecelendirilmi?tir. Yan?t seçenekleri 1 (hiçbir zaman) ile 10 (her zaman) aras?nda de?i?mektedir. Yüksek puanlar, ilgili alt boyutta daha güçlü bir tutumu veya inanc? i?aret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

ÜYETÖ, Psikolojik Ölçek, Likert Ölçe?i, Yap?sal E?itlik Modellemesi, E?itim Bilimleri, H. Said Toptop, Üstün Yetenekli E?itim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas? 2012 y?l?nda tamamlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için orijinal yazar?n ve yay?nc? kurulu?un etik izinlerinin al?nmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m bilgisi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal PDF'ine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: ustun-yetenekli-egitime-iliskin-tutum-olcegi-uyarlama-calismasi-toad.pdf

Kaynaklar

Tortop, H. S. (2012). Üstün Yetenekli E?itime ?li?kin Tutum Ölçe?i Uyarlama Çal??mas?. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1), 89-106.
Byrne, B. M. (2011). Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming (2nd ed.). Routledge Academic.
Kline, R. B. (1998). Principles and practice of structural equation modeling. Guilford Press.
Kahn, J. H. (2006). Factor analysis in counseling psychology research, training, and practice: Principles, advances, and applications. The Counseling Psychologist, 34(5), 684-718.
Hoe, S. L. (2008). Structural equation modeling with AMOS: Hair, Black, Babin and Anderson (2010), Multivariate Data Analysis (7th ed.) Pearson Education, Limited.
Arbuckle, J. L. (2011). IBM SPSS AMOS 20 user's guide. IBM SPSS.

Çal??man?n yay?nland??? dergiye ait ba?lant?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Üstün Yetenekli E?itime ?li?kin Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir. Ölçek, toplam 34 madde ve 6 alt boyuttan olu?maktad?r.

Üstün Yetenekli ?htiyaç Duyma Boyutu (Ü?YDB): 8 madde
Üstün Yetenekli Ö?rencilerin Hata Kabul Oran? Boyutu (ÜYÖHKOB): 5 madde
Üstün Yetenekli Tan?mlama Boyutu (ÜYTDB): 5 madde
Üstün Yetenekliye Destek ?htiyac? Boyutu (ÜYD?B): 3 madde
Özel Yetenekli S?n?f Olu?turma Boyutu (ÖYSOB): 4 madde
S?n?f Ay?rma Boyutu (SAB): 5 madde

ARABPSYCHOLOGY.COM